

УДК 327:297 (44)

РОЛЬ ФРАНЦІЇ В МИРОТВОРЧИХ МІСІЯХ ТА ОПЕРАЦІЯХ ООН В АРАБО- МУСУЛЬМАНСЬКОМУ СВІТІ

МАЛИНОВСЬКА Н.В.,
аспірантка,
Східноєвропейський
університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк

В статті аналізується природа, особливості та проблеми міжнародних миротворчих операцій Організації Об'єднаних Націй в арабо-мусульманському регіоні та зацікавленість в них Франції, яка зберігає свої стратегічні пріоритети в регіоні. Розглядаються французькі інтереси в колишніх колоніях у співвідношенні з її військовою присутністю, активністю у військових операціях та миротворчих місіях в регіоні.

Ключові слова: миротворча операція, ООН, Франція, арабський регіон, військова присутність, стратегічні пріоритети.

Постановка проблеми. В арабо-мусульманському регіоні знаходяться найбільш гарячі точки світу. Розташування сил серед держав постійно зазнає змін, а відтак міжнародна спільнота реагує на воєнні конфлікти та спрямовує зусилля на збереження миру. Особливо чутливими до подій в арабському регіоні є європейські країни внаслідок близького географічного розташування та історичного минулого. Із завершенням колоніальної епохи, Франція продовжує вести зовнішню політику відповідно до своїх пріоритетів в регіоні та зберігає тут свою присутність, в тому числі і військову.

Відтак, **метою** статті є аналіз участі Франції в операціях Організації Об'єднаних Націй в регіоні, розгляд намірів та пріоритетів французької сторони та наслідки її участі в арабо-мусульманському світі під егідою міжнародної організації.

В статті вирішуються наступні наукові **завдання**: визначення природи та особливостей миротвор-

чих операцій, характеристика основних інтересів Франції в арабському регіоні, аналіз мотивації військової присутності французьких сил в колишніх колоніях та використання міжнародних інструментів для збереження зони впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В статті використовуються напрацювання науковців Інституту Близького Сходу, звіти Стокгольмського міжнародного інституту дослідження миру, Шведського агентства оборонних досліджень. Важливе місце займають резолюції на надання мандату, звіти про військові операції та миротворчі місії ООН.

Значення миротворчої діяльності ООН з підтримки миру і безпеки в арабському регіоні. З 1948 року із заснуванням Органу Організації Об'єднаних Націй по спостереженні за виконанням умов перемир'я (ОНВУП) на Близькому Сході, миротворча діяльність є одним з інструментів ООН по забезпеченню миру і безпеки у всіх країнах світу [9]. Миротворча діяльність ООН має ряд унікальних переваг, включаючи легітимність і принцип розподілу відповідальності, а також потенціал по розгортанню і забезпеченню функціонування воєнних і поліцейських контингентів з різних країн світу і об'єднання їхніх зусиль із зусиллями цивільних миротворців з метою здійснення комплексних мандатів. Багатофункціональні операції по підтримці миру проводять не тільки в інтересах забезпечення миру і безпеки, але і в цілях сприяння політичному процесі, захисту цивільних осіб, роззброєння, демобілізації і реінтеграції колишніх комбатантів, а також надання допомоги в організації виборів, захисту і заохочення прав людини та встановлення законності [17].

Умовою проведення миротворчої операції має бути відповідне політичне рішення міжнародної спільноти (Ради Безпеки ООН, ОБСЄ, інших регіональних організацій). Стан взаємовідносин сторін повинен свідчити про тривалу неспроможність досягти політичних цілей воєнно-політичного конфлікту за допомогою військово-силових методів або про військово, економічну чи іншу форму тиску міжнародної спільноти чи окремих держав на сторони з метою створення умов для проведення міжнародної миротворчої операції. Практика здійснення міжнародних миротворчих операцій з часу створення ООН свідчить про те, що переважна частина завдань у них покладається на військові підрозділи або воєнізовані формування, здатні діяти в районах воєнних конфліктів [1, с. 167, 168].

За даними Щорічника Стокгольмського міжнародного інституту дослідження миру у 2014 році зафіксована найбільша кількість воєн з початку другого тисячоліття. Характерною тенденцією є те, що з кожним роком кількість операцій з підтримки миру збільшується, а загальна чисельність задіяного персоналу зменшується [28, с. 6].

Збільшення кількості миротворчих операцій відбувається через зміни підходів до них. Якщо раніше миротворці підтримували мир в основному між воюючими країнами, то сьогодні більшість збройних конфліктів у багатьох випадках відбуваються всередині країни. Через громадянські заворушення й етнічні конфлікти уряди деяких країн нездатні здійснювати владу на власних територіях, що обертається трагедією для цивільного населення [13].

В останні роки посилюються сумніви щодо можливостей і готовності миротворчих операцій забезпечувати захист населення. Операції ООН у Кот-д'Івуарі, Демократичній Республіці Конго і Південному Судані викликали обурення як у країнах перебування, так і в світовій спільноті через скандальні помилки в зонах захисту цивільних. Якщо у 2011 році під час подій у Лівії і Сирії, дехто побачив можливий початок міцного та дієвого дотримання концепцій відповідальності за захист, то вже у 2012 році міжнародне співтовариство виявилось нездатним домовитися про будь-які дії із зупинення насильства в Сирії. Переважно дискусії стосувалися дотримання балансу між відповідальністю за захист і державним суверенітетом [16, с. 56].

У вересні 2015 року Генеральний секретар ООН в доповіді «Майбутнє миротворчих операцій ООН» зазначив три основні зміни в діяльності Організації, а саме:

- попередження і посередництво у врегульованні ситуації для припинення практики втручання на пізніх етапах;

- заходи реагування повинні бути більш терміновими і відповідними сформованим обставинам, а миротворчі операції мають бути підзвітні країнам і народам, які залучені в конфлікт;

- розроблення рамкового документу по заходах реагування на загрози миру і безпеки на регіональному і глобальному рівнях. В цьому контексті необхідне укріплення партнерства між ООН і Африканським союзом [3].

Питання дієвості миротворчих операцій варто розглядати з двох сторін. По-перше, проблема

Таблиця 1

Діючі операції ООН на Близькому Сході та в Африці

Назва операції	Мета проведення	Початок та територія проведення	Надання воєнного персоналу Францією
ОНВУП, Орган ООН по спостереженню за виконанням умов договору (Перша операція по підтримці миру, яку здійснила ООН)	Спостереження за режимом припинення вогню і виконанням угод про перемир'я, попередження ескалації окремих інцидентів і надання допомоги іншим діючим операціям ООН по підтримці миру в регіоні	29 травня 1948, Близький Схід	Присутній
СООННР, Сили ООН по спостереженню за роз'єднанням	Підтримка режиму припинення вогню між ізраїльськими і сирійськими військами, після погодження роз'єднання	31 березня 1974, Голанські висоти	Відсутній
ВСООНЛ, Тимчасові сили ООН в Лівані	Спершу операція розпочата для підтвердження виведення ізраїльських сил з півдня Лівану, відновлення міжнародного миру, безпеки і допомоги уряду Лівану в забезпеченні відновлення його ефективної влади над цим районом. Після 2006 року – контроль над припиненням бойових дій і сприяння забезпеченню гуманітарного доступу до цивільного населення	19 березня 1978, південь Лівана	Присутній
МООНРЗС, Місія ООН по проведенню референдуму в Західній Сахарі	Підготовка до здійснення вибору	29 квітня 1991, Західна Сахара	Присутній
МООНЛ, Місія ООН в Лібєрії	Підтримка у виконанні Угоди про припинення вогню та здійсненні мирного процесу	19 вересня 2003, Лібєрія	Присутній
ОООНКІ, Місія ООН в Кот-д'Івуарі	Сприяння івуарійським сторонам у втіленні мирної угоди	27 лютого 2004, Кот-д'Івуар	Присутній
ЮНАМІД, Змішана операція Африканського союзу і ООН в Дарфурі	Захист цивільного населення, забезпечення доступу до гуманітарної допомоги і сприяння політичному процесу	31 липня 2007, Судан	Відсутній
МООНСДРК, Місія ООН по стабілізації Демократичної Республіки Конго	Захист цивільного населення і зміцнення миру	1 липня 2010, Демократична Республіка Конго	Присутній
ЮНІСФА, Тимчасові сили ООН по забезпеченні безпеки в Аб'єйя	Демілітаризація і контроль за підтримкою миру в спірному районі	27 червня 2011, Судан	Відсутній
МООНЮС, Місія ООН в Республіці Південний Судан	Захист цивільного населення, моніторинг прав людини і контроль за дотриманням угод про припинення воєнних дій	9 липня 2011, Судан	Відсутній
МІНУСМА, Місія ООН по стабілізації в Малі	Підтримка політичного процесу і сприяння стабілізації	25 квітня 2013, Малі	Присутній
МІНУСКА, Місія ООН по стабілізації в Центральнафриканській Республіці	Захист цивільного населення і підтримка перехідного періоду в Центральнафриканській Республіці	10 квітня 2014, Центральнафриканська Республіка	Присутній

Таблиця зведена на основі даних Офіційного сайту ООН [10]

<http://www.un.org/ru/aboutun/booklet/peace.shtml><http://www.un.org/ru/peacekeeping/missions/past/middle1.htm>

може полягати переважно в нереалістичних манда-тах та очікуваннях. Місії, уповноважені захищати цивільних, не забезпечені повною мірою силами, потрібними для контролю ситуації і домінування в зонах відповідальності. По-друге, нинішні та потенційні країни-учасниці, якщо не йдеться про їх національні інтереси, мають недостатньо стимулів ризикувати життям військових для захисту цивільних [16, с. 56]. Результат миротворчої діяльності відображається на авторитетності організації. Збільшення кількості операцій є свідченням загострення внутрішніх конфліктів, ескалації конфліктів в арабо-мусульманському світі, боротьби за баланс сил та збереження зони стратегічних інтересів великих держав.

Увага ООН до арабо-мусульманського регіону. Наприкінці ХХ століття більшості нових держав Близького Сходу і Африки вдалося досягнути певної стабільності, як в Сирії, Йорданії та Лівії, які частково здатні приховати релігійні, економічні й іноді етнічні конфлікти. Інші країни Афганістан, Шрі-Ланку, Сомалі, Судан, Руанду, Ліберію роздирають війни. В Алжирі, Єгипті, Туреччині, Іраку і Ірані, Пакистані, Шрі-Ланці, Індонезії і Філіппінах діють групи партизан і терористів. Інші території тільки носять назву держав, там де не ступає людина, вона просто перестає функціонувати, зокрема в Центральній і Західній Африці [30]. На думку міністра закордонних справ Німеччини Й. Шіфера (1998-2005) в регіоні необхідна постійна присутність Заходу, щоб не допустити нового застою в державах регіону і дати гідну відповідь на минулі невдачі. Зміцнення та підтримка демократичних і ліберальних сил у регіоні, довгострокова модернізація через перехід до демократії, економічна лібералізація й інтеграція та комплексне соціальне оновлення, а також регіональна система безпеки є основними складовими політичного порядку денного Заходу в арабському регіоні на початку ХХІ століття. Якщо Захід серйозно сприймає свої інтереси безпеки, то альтернативи довгостроковій модернізації співпраці з арабськими країнами немає [18, с. 392-393].

На даний час три операції по підтримці миру проводиться на Близькому Сході і дев'ять миротворчих операцій в Африці (Таблиця 1). Вони спрямовані на захист цивільного населення, забезпечення доступу до гуманітарної допомоги, дотримання угод про перемир'я і продовження політичних процесів. Спільність цих дій має на меті

врегулювання та контроль за конфліктами в регіоні, а відтак і зміцнення миру в цілому.

Французькі інтереси в арабському регіоні. У країнах традиційної сфери французької глобальної відповідальності – Середземномор'я і Африки, Франція претендує на роль гаранта стабільності, зберігаючи після деколонізації доволі сильні економічні і військово-політичні позиції [19, с.525]. У 1960-х роках французька сторона підписала таємні договори з деякими африканськими державами, після здобуття ними незалежності. Домовленості стосувалися основних трьох напрямків, як торгівля, розвиток співробітництва і фінанси; дипломатів; військова сила [26, с. 7]. Франко-африканські домовленості дають французам домінуюче і привілейоване становище в франкомовних країнах Африки. Поза парламентом, всі комунальні послуги – вода, електрика, телефон, а також транспорт, порти і великі банки перебувають у віданні французьких компаній чи французьких інтересів. Цей вплив стосується комерції, будівництва, сільського господарства [24].

На африканському континенті Францією створена міцна система координації зовнішньоторговельних зв'язків. Мережі економічних місій прикріплені до французьких посольств. Структурно економічні місії підпорядковуються Управлінню зовнішньоекономічних зв'язків (Direction des Relations Economiques Extérieures, DREE), які знаходяться у віданні Міністра, делегованого з питань зовнішньої торгівлі, який підпорядковується Міністру економіки, фінансів і промисловості Франції. У масштабних економічних місіях кожний спеціаліст відповідає за свій сектор, наприклад транспорт, сільське господарство, туризм. Економічні місії надають послуги тільки французьким компаніям незалежно від форм власності чи інших критерій [4.].

Крім того, Франції вдалося добути два головні енергетичні джерела – нафту й уран, які забезпечують незалежність і силу нації. Статус масштабного виробника воєнної і цивільної ядерної енергії забезпечила Франції франко-африканська сім'я [5]. На сьогодні, французька компанія Арева є найбільшим розробником уранових родовищ в Нігері, щорічно добуваючи 3500 тонн урану. До 2006 року Франція володіла монопольним правом на видобуток урану, зараз ліцензію на видобуток мають канадські і китайські компанії [21]. Захист східних кордонів Нігеру, де Арева інвестує 1,9 млрд. євро в розробку великого уранового родовища в Імурарені, було однією з головних причин рішення Ф.

Олланда втрутитися в конфлікт в Малі. Вибух начиненої вибухівкою машини на одному з об'єктів Ареви мав переконати президента у правильності дій [6]. Таємні угоди про співпрацю підтверджують далекоглядність французької влади та відданість єдиній стратегії. Спроби протестів проти французької політики послаблюють присутні військові бази та навчання, відправлення військових та гуманітарні операції. У випадку нестачі економічних, торговельних та інвестиційних важелів впливу, Франція продовжує застосовувати військову силу для збереження своїх інтересів.

Військове співробітництво Франції з арабськими державами. У військовому плані Франція забезпечує підтримку системи безпеки регіону через підписання з кожною новою державою договору про воєнне співробітництво [Коновалов]. Угода узаконює монополне право Франції на військове втручання в африканських країнах, право розмішувати військо на постійній основі на базах і військових об'єктах. Крім того, ці країни не можуть приєднуватися до інших військових союзів, що зробило робить регіон «приватним заповідником» Франції навіть після здобуття незалежності [22]. Домовленість з ЦАР, Чадом, Конго-Браззавіль і Мадагаскаром передбачає взаємну допомогу у випадку іноземної агресії. Угоди з Габонем і Сенегалом передбачають відмову Франції у військовій допомозі. Для Нігеру, Дагомею (Бенін) і Кот-д'Івуару, Франція пообіцяла військову допомогу в період кризи. Верхня Вольта (Буркіна-Фасо) пообіцяла тільки матеріально-технічну допомогу французькій армії. Захист Мавританії і Того повністю залежить від Франції. Жодна з цих угод не були оприлюднені [29, с. 37]. Внаслідок домовленостей Франція володіє контингентами на території країн Джибуті, Сенегалу, Центрально-Африканської республіки, Чаду, Берегу Слонової Кості, Габону, Камеруну [19, с. 525].

Франція підписала угоду про оборону з Катаром, Кувейтом та Об'єднаними Арабськими Еміратами (ОАЕ) і створила спільну військову базу в Абу-Дабі, угоду про військову співпрацю з Бахрейном, розвиває тісні відносини з Саудівською Аравією [23, с. 55]. Таким чином Франція намагається створити баланс сил в регіоні та стримувати Іран від використання зброї. Стабільність Перської затоки є глобальним пріоритетом і можливістю Франції продемонструвати свій вплив в арабських державах.

Військова присутність є третім аспектом франко-африканських домовленостей, після ринку збуту та контролю над ресурсами, що забезпечує контроль за внутрішньополітичним життям Франції, дозволяє зберігати свої пріоритети та витіснити конкурентів регіону. Втручання і контроль за незалежними африканськими державами додає незалежності Франції у міжнародних відносинах та піднімає країну із середніми показниками до рівня великих держав.

Військове втручання Франції на території глобальної відповідальності. Політика Франції в арабському регіоні супроводжується втручанням у внутрішні справи країн, хоча це не завжди має правові підстави та негативні наслідки, як для самої Франції, так і для арабських країн. Для прикладу, Франції знадобилося майже шістьдесят років, щоб майже пошепки згадати про вбивства в Сефті, в Алжирі 8 травня 1945 року і вже офіційно, про вбивства на Мадагаскарі 1947 року. Через тридцять сім років після подій, лише в червні 1999 році Національні збори запропонували замінити вираз «операції з підтримки порядку в Північній Африці» словами «Алжирська війна» [2, с. 42].

Перше міжнародне звинувачення внаслідок військового втручання Франція зазнала після геноциду в Руанді у 1993-1994 рр. Вона співпрацювала з президентом Ж. Хабіарімана, який мав повну монополію влади та не вчинив жодних дій для захисту етнічної групи тутсі. Після невдачі «Турецької операції» Франція вивела свої війська. Під час геноциду було вбито більше вісімсот тисяч тутсі [11, с. 348]. Французи не змогли власними силами врегулювати конфлікт, спричинений в тому числі і наслідками їхньої колоніальної політики. У 2010 році Н.Саркозі визнав помилки Франції під час геноциду в Руанді за першого візиту французького президента після масових вбивств, однак французька влада так і не попросила вибачення [20]. Незважаючи на це, Франція продовжує здійснювати гуманітарну та військову інтервенцію, брати участь у зміні політичного режиму країн регіону.

З 1962 по 1995 рік Франція здійснила військово-втручання в африканських країнах 19 разів [22]. До початку 1995 р. Франція розташувала в Африці дев'ятитисячний військовий контингент. Французькі військові мали сприяти політичній стабільності і забезпечувати безпеку європейського населення колишніх французьких колоній. Спочатку Франція обходилася власними силами. У 1989 р. французькі військові висадилися на Коморах після вбивства президента Абдаллаха, у 1990 р. висту-

пили на захист уряду Габони проти інсургентів, у 1991 р. проводять евакуацію європейців під час заворушень в Заїрі [12, с. 85].

Наступною операцією, де Франція відіграла одну з ключових ролей відбулася в Чаді та Центральноафриканській Республіці. Відповідно до Резолюції Ради Безпеки ООН від 25 вересня 2007 року і рішення парламенту Європейського Союзу від 15 жовтня 2007 року розпочалася операція МІНУРКАТ [14]. Міжнародні сили ЄС замінили французькі збройні сили. З 4,3 тисяч військових, Франція надала в розпорядження командування операцією один батальйон чисельністю 2 тисячі осіб і ще 500 осіб цивільного персоналу. Через технічні перешкоди уряд Франції був змушений відправити в зону конфлікту ще 10 військових вертольотів і 550 цивільного персоналу.

Французькі підрозділи діяли в рамках двосторонніх домовленостей з урядом, тобто поза загальним планом операції і інколи всупереч йому. Повстанці розглядали французів як союзників режиму Нджамене. Позаяк європейські і французькі війська мали однакову форму, повстанці не могли розрізнити представників країн, а відтак погрожували атакувати кожен іноземний військовий підрозділ, так як сумнівалися в їхньому нейтралітеті [25, с.18]. Іншою проблемою стала вузькість мандата ООН, який категорично забороняє втручання у внутрішні справи країн, але водночас вимагає активних дій по встановленню безпеки [14]. 14

січня 2009 року Рада Безпеки ООН за ініціативи Франції прийняла рішення про закінчення мандату МІНУРКАТ 15 березня і заміни 3,3 тисяч європейських миротворців на 5,2 тисячі «блакитних касок» ООН.

Вже маючи невдалий досвід військового втручання в минулому, Франція вирішила заручитися союзниками. Для легітимності військових дій у Лівії, Франція не лише домоглася прийняття 17 березня 2011 р. Радою Безпеки ООН Резолюції 1773, використавши, як привід, силове придушення мирних протестів проти лідера країни Муаммара аль Каддафі, а і заручилася підтримкою арабських країн [15, с. 1]. 19 березня президент Франції скликав екстрену нараду союзних арабських лідерів в Парижі задля схвалення негайного розгортання військових дій літаків та зупинення нападу сил Муаммара аль Каддафі на Бенгазі, створення безпальотної зони в Лівії. Французькі винищувачі розпочали атаку ще до завершення наради [27, с. 15]. Під час операції, яка мала захистити мирне населення, за різними підрахунками загинуло біля 40 тис. чол. Подібний крок наводить на думку, що Франція будь-яким способом намагалася легалізувати військове вторгнення в Лівію та взяти ситуацію під особистий контроль.

За даними Міністерства оборони Франції у лютому 2013 року з 10025 французьких військовослужбовців за кордоном, 4610 – знаходилися в Західній Африці, 2180 – в Центральній Африці і

Таблиця 2

Присутність Франції у місіях ООН (2010-2015 роки)*

Назва операції	Територія проведення	Початок проведення	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ОНВУП	Місія ООН з підтримки миру на Близькому сході	29 травня 1948	2	3	2	3	1	1
ВСООНЛ	Тимчасові сили ООН в Лівані	19 березня 1978	1416	1308	883	855	845	830
МООНРЗС	Місія ООН по проведенню референдуму в Західній Сахарі	29 квітня 1991	13	13	14	13	7	7
МООНЛ	Місія ООН в Ліберії	19 вересня 2003	1	1	1	1	-	1
ОООНКІ	Місія ООН в Кот-д'Івуар	27 лютого 2004	19	17	20	19	13	12
МООНСГ	Місія ООН на Гаїті	30 квітня 2004	75	36	34	28	14	16
МООНСДРК	Місія ООН по стабілізації Демократичної Республіки Конго	1 липня 2010	14	13	14	14	13	11
МІНУСМА	Місія ООН по стабілізації в Малі	25 квітня 2013	-	-	-	19	21	26
МІНУСКА	Місія ООН по стабілізації в Центральноафриканській Республіці	10 квітня 2014	-	-	-	-	8	2
Разом			1540	1391	968	952	922	906

*2010-2014 роки – взяті дані за грудень, 2015 – дані за липень

Таблиця зведена на основі даних Офіційного сайту ООН [31]

270 – залучені в операції проти піратів в Аденській затоці [22]. Станом на 2014-2015 роки Франція є третьою країною за ставкою внеску на операції по підтримці миру ООН, більшість яких проводяться в країнах Африки та на Близькому Сході. Крім того, французи беруть участь у більшості миротворчих операціях ООН [31] (Таблиця 2).

Таким чином, миротворчі операції відіграють важливу роль у збереженні миру та врегулюванні конфліктів в арабо-мусульманському регіоні. Зі збільшенням кількості місій ООН піднімається питання в їхній ефективності, позаяк держави немотивовані направляти свої військові сили, ризикувати життям своїх військових не переслідуючи свої національні інтереси в регіоні. Відтак, однією з найбільш активних держав на Близькому Сході та в Африці є Франція, де традиційно знаходяться її стратегічні пріоритети.

Пріоритети Франції в арабському світі не можна розглядати як самоціль, більше того, вони взаємопов'язані та значимі у своїй сукупності, що

дозволяє Франції забезпечувати собі відповідне місце серед великих держав і формувати свій міжнародний імідж.

Франція надає законне обґрунтування військової інтервенції у військовій доктрині, розширює сферу впливу та стратегічні завдання. У випадку нестачі економічних, торговельних та інвестиційних важелів впливу, Франція продовжує застосовувати військову силу для збереження своїх інтересів, на прикладі втручання в Малі для захисту родовищ на кордоні Нігері.

Дотримання балансу між відповідальністю за захист і державним суверенітетом є одним з дискусійних питань на порядку денному міжнародної спільноти. Франція використовує міжнародне право як спосіб легітимізації своїх дій, а також задля уникнення міжнародної критики. Підтримуючи військове втручання під тиском Франції, міжнародне право знаходиться під загрозою втрати авторитету та вносить розлад у міжнародні відносини.

ПОСИЛАННЯ:

1. Акулов С. Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання воєнно-політичних конфліктів // Політичний менеджмент: український науковий журнал. – К., 2005. – №2. – С. 165–172.
2. Брюкнер П. Тиранія каяття. – К. Темпора, 2013. – 261 с.
3. Генеральный секретарь ООН предложил внести изменения в деятельность ООН в области операций в пользу мира [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/news/story.asp?NewsID=24429>.
4. Дегтярев Д. Системы сопровождения внешнеэкономической деятельности (на примере Западной Африки) [Електронний ресурс] / Экономическая дипломатия. – 2011. – №4. – Режим доступу: http://www.mirec.ru/old/index.php%3Foption=com_content&task=view&id=36.htm.
5. Дозон Ж.-П. Франко-Африканское государство [Електронний ресурс] / Теоретико-аналитическое объединение. – Режим доступу: <http://www.taospb.narod.ru/researches/dozon.htm>.
6. Кань Пап Самба Мали: старая новая война [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://islam.com.ua/analiz/18433-mali-staraya-novaya-voyna>.
7. Коновалов И. Военные операции Франции в Африке. Пушкино: Центр стратегической конъюнктуры, 2014. – 148 с.
8. Куделев В.В. Франция и события в Чаде и Судане [Електронний ресурс] / Институт Ближнего Востока. – Режим доступу: <http://www.iimes.ru/rus/stat/2009/11-02-09.htm>.
9. Мир и безопасность. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/peacekeeping/operations/peace.shtml>.
10. На карте мира [Електронний ресурс] / The official site of the United Nations Organisation. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/sections/where-we-work/index.html>
11. Обичкина Е.О. Франция в поисках внешнеполитических ориентиров в постбиполярном мире : монография / Е. О. Обичкина ; МГИМО(У) МИД России. – М. : МГИМО, 2004. – 487 с.
12. Обичкина Е. Франция на рубеже XX-XXI веков: кризис идентичности : монография / Е. О. Обичкина. – М. : МГИМО, 2003. – 137 с.
13. ООН на страже мира и безопасности во всем мире. [Електронний ресурс] / Официальный сайт Организации Объединенных Наций. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/aboutun/booklet/peace.shtml>.
14. Резолюция 1778 (2007) [Електронний ресурс] / Совет Безопасности ООН. – с. 6. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/516/17/PDF/N0751617.pdf?OpenElement>.
15. Резолюция 1973 (2011) [Електронний ресурс] / Совет Безопасности ООН. – с. 9. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/268/41/PDF/N1126841.pdf?OpenElement>.

16. СПІРІ 2013: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: Л.Шангіна (головний редактор) та ін. – К.: Заповіт, 2014. – 520.
17. Что такое деятельность по поддержанию мира? [Електронний ресурс] / Операции ООН по поддержанию мира. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/peacekeeping/operations/peacekeeping.shtml>.
18. Фишер Й. История повертается. Світ після 11 вересня і відродження Заходу / Фишер Й. – К.: Темпора, 2013. – 536 с.
19. Франция. В поисках новых путей / Отв. ред. д.и.н. Ю.И. Рубинский. – М.: Издательство «Весь Мир», 2007. – 624 с.
20. Франция визнає помилки щодо геноциду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/world/2010/02/100225_france_genocide_sp.shtml.
21. Шитов В.Н. Западная Африка (экономический обзор) [Електронний ресурс] / Мировое и национальное хозяйство. – 2008. – №4. – Режим доступу: <http://www.mgimo.ru/files/114369/114369.pdf>.
22. Halakhe A. Boru The West renews appetite for African military adventure [Електронний ресурс] / Mail & Guardian Africa, 06 June 2014. – Режим доступу: <http://mgafrika.com/article/2014-06-06-the-west-renews-appetite-for-african-military-adventure>.
23. French White Paper on Defence and National Security 2013 foreword by François Hollande President of the French Republic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.defense.gouv.fr/english/content/download/206186/2393586/file/White%20paper%20on%20defense%20%202013.pdf>.
24. Jabbar S. How France loots its former colonies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://thisisafrica.me/france-loots-former-colonies>.
25. Kuehne W. How the EU Organizes and Conducts Peace Operations in Africa EUFOR / MINURCAT [Електронний ресурс] / Center for International Peace Operations, Berlin. – March 2009. – Режим доступу: http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/EUFOR_Tchad_RCA_final_03_09.pdf
26. Moncrieff R. French Relations with Sub-Saharan Africa Under President Sarkozy / South African Institute of International Affairs. – Occasional Paper No 107, South African Foreign Policy and African Drivers Programme. – January 2012. – 46 p.
27. Operation Odyssey Dawn (Libya): Background and Issues for Congress [Електронний ресурс]. – March 30, 2011. – p. 29. – Режим доступу: <http://fas.org/sgp/crs/natsec/R41725.pdf>.
28. SIPRI Yearbook 2015: Armaments, Disarmament and International Security [Електронний ресурс] / Published in print and online by Oxford University Press, Sweden. – 2015. – Режим доступу: <http://www.sipri.org/yearbook/2015/downloadable-files/sipri-yearbook-2015-summary-pdf>.
29. Sörenson, K. Beyond Françafrique: The foundation, reorientation and reorganisation of France's Africa politics / FOI, Swedish Defence Research Agency. – July 2008. – 76 p.
30. The rise and decline of the state [Електронний ресурс] / by Martin van Creveld. – Printed in the United Kingdom at the University Press, Cambridge. – 1999. – Режим доступу: <http://www.libertarianismo.org/livros/mvcradots.pdf>.
31. Troop and police contributors archive (1990 - 2014) [Електронний ресурс] / The official site of the United Nations Organisation. – Режим доступу: http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors_archive.shtml.

Malinovskaya N. Role of France in peacekeeping missions and operations of the UN in the Arab-Muslim world / Lesya Ukrainka Eastern European National University

The article analyzes the substance, the characteristics and the problems of international peacekeeping operations of the United Nations in the Arab-Muslim region and the French interest in them, which keeps its strategic priorities in the region. It is consider French interests in the former colonies in correlation of its military presence, active in the military operations and peacekeeping missions in the region.

Keywords: peacekeeping operations, United Nations, France, Arab region, military presence, strategic priorities.

Малиновская Н.В. Роль Франции в миротворческих миссиях и операциях ООН в арабо-мусульманском мире / Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки

В статье анализируется природа, особенности и проблемы международных миротворческих операций Организации Объединенных Наций в арабо-мусульманском регионе и заинтересованность в них Франции, которая сохраняет свои стратегические приоритеты в регионе. Рассматриваются французские интересы в бывших колониях в отношении с ее военным присутствием, активностью в военных операциях и миротворческих миссиях в регионе.

Ключевые слова: миротворческая операция, ООН, Франция, арабский регион, военное присутствие, стратегические приоритеты.

Стаття надійшла до редакції: 07.12.2015

Рекомендовано до друку: 18.01.2016